

<http://www.biodiversitylibrary.org>

Nyt magasin for naturvidenskaberne / udgives af den Physiographiske forening i Christiania.

Christiania [Oslo] :Johan Dahl,1836-1934.

<http://www.biodiversitylibrary.org/bibliography/8076>

Bind 7: <http://www.biodiversitylibrary.org/item/33947>

Page(s): Table of Contents, Text, Page 336, Page 337, Page 338, Page 339, Page 340

Contributed by: MBLWHOI Library

Sponsored by: MBLWHOI Library

Generated 6 October 2009 8:45 AM

<http://www.biodiversitylibrary.org/pdf2/001177900033947>

This page intentionally left blank.

Indhold.

Første Hefte.

	Side
I. Bidrag til Islands geognostiske Fremstilling efter Optegnelser fra Sommeren 1850. Af Theodor Kjerulf.	1.
II. Analyse af Smelteprodukterne fra Kaafjords Kobberværk. Af A. Stromeyer	71.
III. Chemisk Undersøgelse af spraglet Kobbererts og Kobberkiis, samt Bemærkninger angaaende disse Mineraliers Sammensætning. Af David Forbes	81.
IV. Den totale Solformørkelse den 28de Juli 1851. Af Chr. Hansteen	93.

Andet Hefte.

V. Bidrag til Bedømmelsen af Ertsforekomsten især paa Kongsberg. Af C. H. Langberg	107.
VI. Om Ertsleiestederne paa Kongsberg. Af C. H. Langberg	148.
VII. Nogle geologiske Observationer i Omegnen af Kongsberg. Af N. Mejdell	186.

Tredie Hefte.

VIII. Conatus præmissus redactionis novæ generum nonnullorum lichenum in organis fructificationis vel sporis fundatæ. Af J. M. Norman	213
IX. Beretning om en i Sommeren 1850 foretagen entomologisk Reise i en Deel af Gudbrandsdalen. Af H. Siebke	253

Fjerde Hefte.

X. Bidrag til Christianiafjordens Litoralfauna. Af P. Chr. Asbjørnsen	307.
XI. Bemærkninger over det Adriatiske Havs Fauna sammenlignet med Nordhavets. Af M. Sars	367.
XII. Indberetning om en i Lofoten og Vesteraalen foretagen zoologisk Reise. Af G. B. Barth	398.

61077

Christianiafjordens Mollusker.¹⁾

a. Gasteropoder.

1. *Doris tuberculata* Cuv.

Af denne smukke Form, der i Christianiafjorden ikke synes at være almindelig, er kun fundet enkelte Exemplarer ved Lysaker, i Bundefjorden og ved Svartebaaerne; paa Bjergbund, faa Favnes Dyb. Den er almindelig $1\frac{1}{4}$ Tomme lang, orange-farvet med bruunrøde Pletter og hvidgule Knuder; Gjællerne stænkede med Violet. Denne Form svarer saaledes nærmest til den ved Bergen forekommende Varietet. See Sars, „Beretning om en zoologisk Reise i Lofoten og Finmarken.“ S. 75.

2. *D. obvelata* Müll. Zoologia Danica. Tab. 17. Fig. 1—2.

Ved Næsodlandet og Dröbak paa 10—20 Favne. Synes at være sjelden; thi jeg har kun fundet et Par Exemplarer.

3. *D. fusca* Müll. sec. descript.

Som Lovén har bemærket, er det kun O. F. Müllers Beskrivelse, ikke hans Tegning, der svarer til Arten. Den forekommer ikke sjelden, især inde i Fjorden, f. Ex. ved Lindöen, Rambergöen, Ladegaardsöen, Næsodlandet o. fl. St., paa samme Tid og under samme Forhold, men ikke saa almindelig som følgende. Af Lovén kun anført fra Bohuslehn; men Müller har fundet den ved Dröbak.

4. *D. muricata* Müll., Sars.

Almindelig paa Laminarier, hvor den her i Fjorden strax efter Islösningen begynder at lægge sine Ægsnore. Paa de Tangvaser, Fiskerne bruge til at fange Ræger i, findes den

¹⁾ Afgivet som Bilag til Beretninger om zoologiske Reiser og Excursioner i Christianiafjorden i Aarene 1849, 1851 og 1852.

ofte i Mængde tilligemed de omtalte Ægsnore, hvilke man saaledes altid let kan erholde, om man vil iagttage Udviklingen. Medens den paa denne Tid findes fra en halv til et Par Favnes Dyb, synes den senere paa Aaret at gaae noget dybere ned. — Den af Sars omtalte rustbrune Varietet har jeg ikke seet her.

5. *D. echinata* Lovén. an = *D. affinis*, Alder & Hancock?.

Denne af Lovén som ny, eller muligens som identisk med Alder & Hancocks *D. affinis*, anførte Art er, saavidt det af Beskrivelsen kan skjønnes, (thi det 4de Hefte af Alder & Hancocks Monograph, hvori *D. affinis* findes afbildet og beskrevet, har jeg ikke seet) gjenfunden ved Lindöen og Næsodlandet i Selskab med *D. muricata* og *fusca*. Da den, saavidt mig bekjendt, ingensteds findes anført som funden i Norge, indføres den herved som ny for vor Fauna.

6. *Tritonia Hombergii* Cuv. Annal. du Mus. nat. I, 483. Pl. 31, Fig. 1—2.

Cuvier citerer paa anførte Sted Ascanius: Act. Nidr. V, 155, men har vist ikke seet Ascanius's Afbildning, der fremstiller Trit. (*Dendronotus*) *arborescens*. Et Exemplar fandtes ved Birköen i Selskab med *Doto coronata* og *Diphyllidia lineata*. Levende var den 2½ Tomme lang; Kappen mørk kobberfarvet med dybt lakfarvede Knuder og Skygninger af mørkt Violet; Gjællerne gulrøde, Foden smudsig graablaa. Anføres af Lovén som funden i Bohuslehn, men er ogsaa forhen funden i Christianiafjorden; et Exemplar fra Frognerkilen opbevares i Conservator Esmarks Samling. Indføres først her som henhørende til den norske Fauna.

7. *Doto coronata* (Doris) Gmelin., Bomme, Verhandlungen der Wetenschapp. te Vlissingen, I. 394. Pl. 3. Fig. 1—3, Cuvier, Annal. du Mus. d'hist. nat. V. 435.

Af denne Art, som jeg har fundet ved Kragerö i 1846,

fundtes ved Birköen et Expl. paa 10—12 Favnes Dyb. Efter Sars er den almindelig i Havösund og forekommer saaledes rimeligviis langs den hele Kyst.

8. *Aeolis pellucida* Alder & Hancock: Ann. of Nat. Hist. v. XII. p. 234, A. & H. A Monograph of Brit. Nudibranchiate Mollusca Part III. Fam. 3, Pl. 19, Forbes & Hanley: A History of Brit. Molluscs and their shells III. 596. = *Aeolis Cuvieri* Johnston: Ann. and Mag. Nat. Hist. I. 120 pl. 3 Fig. 9. 10. 11.

Efter Forbes og Hanley falder *Aeol. Cuvieri* Johnston rimeligvis sammen med den af A. & H. beskrevne og afbildede Art; derimod er den ingenlunde *Aeol. Cuvieri* Lamarck, som Professor Rasch har fundet ved vore Kyster og beskrevet i Magasin for Nat. Vdskb. 2den Række. II. B. S. 287. Den i Christianiafjorden fundne Form adskiller sig fra Johnstons Tegning og Beskrivelse med Hensyn til Gjællerne, der langt fra ikke ere tydeligt kölleformige, men kun svagt fortykkede opad. Den hos de citerede Forfattere angivne gule og rödlige Farve paa Dyrets Krop iagttoges ikke hos de i Christianiafjorden forekommende Exemplarer. Denne overordentlig smukke nögne Mollusk, der er ny for Skandinaviens Fauna, fandt jeg 1849 i faa Expl. paa Delleseria sanguinea ved Kalkovnen i Ostsund, men, uagtet gjentagne Undersögelser paa Stedet, har det ikke været muligt at finde den igjen, hvilket rimeligvis hidrörer fra den eiendommelige Maade, hvorpaa denne og nærstaaende Former flyde og livligt bevæge sig ved Havets Overflade. De danne nemlig en huul Skaal af Foden og bevæge sig suspenderede ved denne i Vandskorpen. Dette iagttog jeg oftere i Glasset, hvori det var min Agt at hjembringe Dyrene levende, men samtlige kreperede inden den förste halve Miil var tilbagelagt. I Sommeren 1852 fandt jeg et enkelt men noget mutilert Exemplar ved Bollærerne. Hele Dyret er melkehvidt eller hvidblaat,

gjennemskinnende som det saakaldte Beenglas med carmosinrøde Kar, der skinne igjennem Gjællernes og Vibraculernes ydre gjennemsigtige, blaaagtige Hylstre eller Skeder. Gjællerne have opak hvid Spids.

9. *Aeolis concinna* Alder & Hancock: Annals and Magaz. of Nat. Hist. v. XII, p. 23, A. & H. A Monograph of Brit. nudibr. Moll. Fam. I. Pl. 3, f. 24.

Af en Form, der ikke kan være nogen anden end denne, fandtes Exemplarer i Hallangspollen ved Dröbak i 1851 samt i 1852 paa Riisholmgrunden og ved Bollærerne paa 8—15 Favne. Medens de engelske Exemplarer ikke vare over $\frac{1}{2}$ Tomme, vare de i Christianiafjorden forekommende 1 til $1\frac{1}{4}$. I Observationsglasset kastede de strax Gjællerne af, og inden kort rumperede ogsaa Kroppen paa flere Exemplarer. Arten er ny for Skandinaviens Fauna.

10. *Aeolis branchialis* Müll. Zool. Dan. IV, 33, Tab. 149, Fig. 5—7.

En Form, der stemmer med Beskrivelsen og Tegningen af denne Art hos Müller, men omtrent mellem 1— $1\frac{1}{2}$ Tomme lang, fandtes paa Steenbunden paa Laminarier i faa Expl. i Hallangspollen ved Dröbak, paa Riisholmgrunden, ved Bollærerne, Færder o. fl. Steder.

11. *Diphyllidia lineata* Otto: N. Acta Phys. Med. Acad. Cæsar. Leop. Carol. Nat. Curiosorum. X, 1, 1821. P. 121, Tab. VII, Fig. 1; Philippi, Fauna Moll. regni utr. Siciliae; Lovén, om Nordiska Hafsmoll. i Kgl. Vetenskaps Acad. Förhandl. 1844. Pag. 48, fgg. — Kun eet Expl. af denne smukke og sjeldne Nudibranchiat fandtes paa Sandbund, omtrent 15 Favnes Dyb ved Birköen. Dr. Otto har först beskrevet og afbildet denne Art, som han fik i Neapel. Efter Cuv. og Lamk. have Formerne af Slægten *Diphyllidia* hjemme i det indiske Ocean, og ere ligesaa sjeldne som interessante. I 1832 gjen-

fundt Professor Lovén Ottos Middelhavsform eller en Varietet af samme i et Expl. ved Kullen; i 1843 fundt han to Exemplarer af samme Form ved Bohuslehns Kyst. Her anföres den for förste Gang som henhörende til den norske Fauna. Ottos Beskrivelse og Tegning svarer til det fundne Expl. med Undtagelse af Farve og Störrelse. Heller ikke Lovéns Beskrivelse af Farven stemmer med Exemplaret fra Birköen. Den af Lovén citerede Afbildning i den store colorerede Udgave af Cuviers Regne animal har jeg ikke haft Anledning til at sammenholde Exemplaret med. Det levende Dyr er $2\frac{1}{4}$ Tomme langt, men skrumper i Spiritus ind til lidt over een Tommes Længde. Ottos Spiritusexemplarer holdt $2\frac{1}{2}$ Tomme og have fölgelig levende været meget större. Kappen er rödbruun med over 30 hvide ophöiede, svagt bölgeformige, uregelmæssigt knuddrede, afvexlende finere og grovere Længdestriber. De sorte Punkter, som Lovén anförer Kappen skulde være stænket med, har jeg ikke seet og endnu mindre den flöielssorte Farve, Otto tillægger den. Gjællerne ere smudsigt rustgule; Foden og Siderne smudsigt hvide.

12. *Akera bullata* Müll. Chemn. = *Bullæa fragilis* Lamk. = *B. norvegica* Brug. — Lovén. —

Almindelig overalt i Fjorden i stille Bugter og Sund, paa en Bund af raadnende Tang, Alger eller Saugfliis, fra 2—5 Favne, sjelden dybere.

13. *Philine quadripartita* Ascanius = *Lob. quadriloba* Müll. = *Bulla aperta* Mont. non L. = *B. aperta* Lamk. — Lovén. —

Almindelig overalt fra et Par Favnes Dyb ned til 10—15, ofte endog til 30. Forekommer hyppigst inde i Fjorden paa Dynd- eller Mudderbund.

14. *Philine scabra* (*Bulla*) Müll. = *B. pectinata* Wood. = *B. granulosa* Sars.

Sjelden; enkelte Expl. paa 10 — 20 Favnes Dyb ved